

PPP

SYLWETKA DZIECKA ROZPOCZYNAJĄCEGO NAUKĘ W KLASIE I

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA W LIPNIE

27 stycznia 2012 roku Sejm uchwalił nowelizację ustawy o systemie oświaty, która wprowadza w roku szkolnym 2014/2015 obowiązek szkolny dla sześciolatek.

W nadchodzącym roku szkolnym 2013/2014 rodzic decyduje o rozpoczęciu nauki w szkole przez 6-latką. By podjąć właściwą decyzję należy odpowiedzieć sobie na szereg różnych pytań i wątpliwości.

- **Czy moje dziecko powinno iść do szkoły? A może powinno jeszcze rok pozostać w przedszkolu („zerówce”)?**
- **Czy dziecko jest już gotowe do nauki w szkole?**
- **Jeśli dziecko pozostanie w przedszkolu - czy nie będzie to dla niego czas stracony?**

Na przestrzeni lat rozumienie terminu „**gotowość (dojrzałość) szkolna**” zmieniało się. Liczne badania i obserwacje doprowadziły specjalistów do wniosku, że **pomyślny start dziecka w szkole** zależy od jego **dojrzałości we wszystkich aspektach rozwoju.**

ASPEKTY ROZWOJU DZIECI ISTOTNE DLA OSIĄGNIĘCIA **GOTOWOŚCI SZKOLNEJ**

**ROZWÓJ
SPOŁECZNY**

**ROZWÓJ
EMOCJONALNO
- MOTYWACYJNY**

**ROZWÓJ
FIZYCZNY**

**ROZWÓJ
PERCEPCYJNO-
MOTORYCZNY**

**ROZWÓJ
UMYSŁOWY**

Dojrzałość fizyczna

**dobry stan zdrowia,
odporność na choroby i
zmęczenie**

**sprawność narządów
zmysłu (szczególnie
wzroku i słuchu)**

**sprawność narządów
artykulacyjnych; aparat
mowy jest gotowy do
artykulacji wszystkich
głosek (sz, ż, cz, dż, r)**

**dobra koordynacja i
sprawność ruchowa**

**dobra sprawność
manualna**

Na co warto zwrócić uwagę?

- ❖ **Czy dziecko lubi zabawy ruchowe?**
- ❖ **Czy chętnie uczestniczy w zespołowych grach ruchowych?**
- ❖ **Czy jest w stanie zachować określoną pozycję przez jakiś czas (spokojnie stać, siedzieć)?**
- ❖ **Czy dziecko dobrze widzi i słyszy?**
- ❖ **Czy męczy się szybciej niż rówieśnicy?**

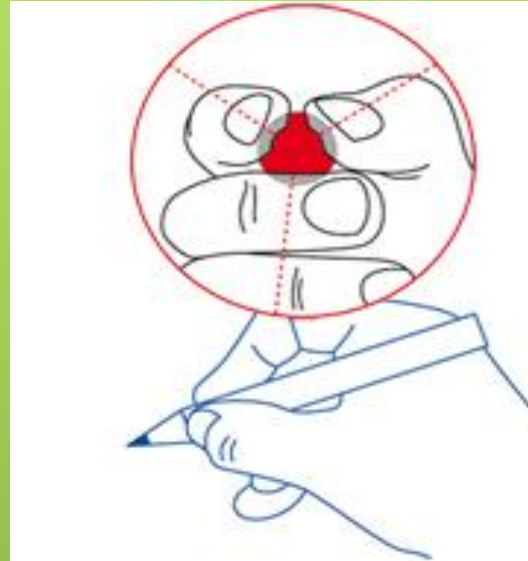
Dobra sprawność ruchowa rąk w zakresie szybkości ruchów, ich precyzji w odniesieniu do czynności manualnych niezbędnych podczas:

- ✓ Samoobsługi: zapinanie guzików, zakładanie i zdejmowanie odzieży, wiązanie sznurowadeł, posługiwanie się sztuczcami czynności toaletowe itp.,

- rysowania:
- rysowanie po śladzie, kolorowanie,
- odwzorowywanie wzorów graficznych,
- tworzenie rysunków tematycznych,
- rysowanie postaci człowieka postaci z użyciem prostego lub złożonego schematu ciała – rysunek ma wiele części z zaznaczonymi szczegółami: szyja, rzęsy, brwi, usta, stopy, barki, dłonie (właściwa liczba palców), często ukazany jest ruch kończyn, ręce i nogi są dwuwymiarowe, forma graficzna jest płynna i giętka.
- rysowanie kwadratu, linii ukośnych, falistych, pętelek,
- wykonywania innych form ekspresji plastycznej; wycinanie, wydzieranie, lepienie itp..

PRAWIDŁOWY CHWYT PISARSKI

Umożliwia długotrwałe i efektywne
pisanie/rysowanie

Dojrzałość umysłowa:

UWAGA

PAMIĘĆ

SPOSTRZEGANIE

MOWA

MYŚLENIE

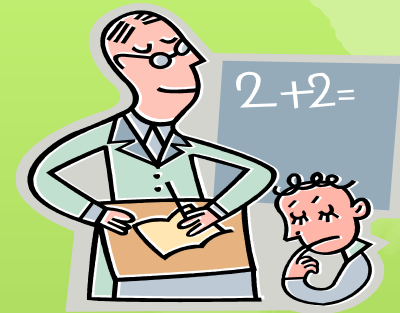
UWAGA

Dziecko sześćcioletnie:

- ✓ skupia uwagę przez około 20–30 minut, nie przerywa czynności, skupia się na niej, nie rozprasza mimo działania różnych słabych bodźców, stara się doprowadzić czynność do końca oraz potrafi samemu kierować uwagą dowolną,
- ✓ potrafi zajmować się także tymi zadaniami, które są dla niego mniej interesujące i nie przykuwają mimowolnie jego uwagi,
- ✓ utrzymuje uwagę, gdy nauczyciel/rodzic przekazuje polecenia,
- ✓ jest zdolne do zwrócenia uwagi na czynność (zadanie) proponowaną przez dorosłego, nawet jeśli konieczne jest zaprzestanie zabawy.

PAMIĘĆ

Dziecko sześćcioletnie powinno wykazywać się już dobrą pamięcią i starać się stosować różne strategie pamięciowe, takie jak powtarzanie i organizowanie materiału.

Należy pamiętać, że proces zapamiętywania podlega określonym mechanizmom: dziecko zapamięta to, co jest interesujące, kilkakrotnie powtórzone, co je angażuje emocjonalnie, jest zrozumiałe, poparte własnym doświadczeniem.

Pamięć często decyduje o osiągnięciu sukcesów szkolnych.

MOWA

Dziecko sześćioletnie powinno:

- ✓ posiadać umiejętność swobodnego i zrozumiałego dla otoczenia wypowiadania się pełnymi zdaniami, wyrażania próśb, życzeń, własnych sądów i ocen oraz formułowania pytań,
- ✓ umieć sprawnie opowiadać, wskazywać na zależności między narysowanymi obrazkami,
- ✓ wykazywać się odpowiednio dużym zasobem słownictwa, by stosować się do poleceń i komunikatów innych osób oraz rozumieć czytane mu teksty,
- ✓ dobrze orientować się w najbliższym otoczeniu, posiadać znajomość swoich podstawowych danych (imię, nazwisko, adres zamieszkania, imiona i wiek rodziców, rodzeństwa, miejsce pracy rodziców)
- ✓ znać pory roku i związane z nimi zjawiska oraz dni tygodnia,
- ✓ posiadać znajomość nazwy kraju, w którym mieszka, jego stolicy, barw flagi państwowej, godła,
- ✓ wymienić nazwy podstawowych pojazdów, zwierząt, roślin, warzyw, itp.,
- ✓ wiedzieć jakie czynności wykonują przedstawiciele poszczególnych zawodów.
- ✓ prawidłowo artykułować wszystkie głoski (łącznie z głoską [r]). Dziecko sześćioletnie powinno poradzić sobie z wymową słów, w których występują grupy spółgłoskowe zarówno na początku, jak i w środku wyrazów.

Wrażliwość słuchowa oraz podstawowe umiejętności fonologiczne

Dziecko sześćcioletnie powinno:

- ✓ dostrzegając różnice pomiędzy dźwiękami mowy (głoskami) umieć je identyfikować i rozróżniać, a więc również porównać słowa różniące się jedną głoską (np. Tomek-domek).
- ✓ dokonywać analizy sylabowej i głoskowej słów (wydzielanie sylab i głosek ze słów),
- ✓ dokonywać syntezy sylabowej i głoskowej (łącznie izolowanych sylab i głosek w słowa).
- ✓ rozpoznawać rymy.

Umiejętności te stanowią podstawę do opanowania czytania i pisania.

Uwaga, percepcja i pamięć wzrokowa

Dziecko z harmonijnie wykształcającą się percepcją wzrokową prawidłowo:

- ✓ różnicuje, dobrze zapamiętuje i poprawnie odtwarza kształty oraz wielkości figur (znaków),
- ✓ potrafi szybko utrwalić obraz, który ma zapamiętać.

Warto wiedzieć, że opóźniony rozwój pamięci wzrokowej powoduje u dziecka nieporadność w rysowaniu, trudność w układaniu obrazków według kolejności zdarzeń czy układaniu obrazków z części, trudność w budowaniu konstrukcji z klocków według wzoru lub wyszukiwaniu różnic w obrazkach.

MYŚLENIE

Sześciolatka powinno cechować się możliwością operowania informacjami tak, by możliwe było rozumienie prostych pojęć, zasad, reguł oraz prawidłowości. Dziecko w tym wieku powinno być zdolne do wnioskowania przyczynowo - skutkowego, a także do klasyfikowania obiektów (grupowania obiektów w klasy oraz ustalania relacji między obiektami).

To dzięki klasyfikacji dziecko tworzy w umyśle pojęcia pozwalające na rozumienie siebie, otaczającej rzeczywistości oraz na porozumiewanie się z innymi. Im dziecko sprawniej klasyfikuje, tym łatwiej rozumie rzeczywistość, porządkuje ją i nazywa.

MYŚLENIE

Dziecko powinno:

- ✓ przewidywać na miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach);
- ✓ grupować obiekty w sensowny sposób (klasyfikacja) i formułować uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne itp.;
- ✓ łączyć przyczynę ze skutkiem i próbować przewidywać, co się może zdarzyć.

Dziecko 5-letnie znajduje się na etapie myślenia przedoperacyjnego, dlatego niezwykle ważne jest wspieranie rozwoju operacyjności myślenia dziecka u progu szkoły warunkującego dojrzałość do uczenia się matematyki.

Dojrzałość do uczenia się matematyki obejmuje takie aspekty, jak:

zdolność i gotowość do liczenia

operacyjne rozumowanie na poziomie konkretnym

zdolność do posługiwania się reprezentacjami symbolicznymi (cyfry, znaki)

Dziecko powinno:
poprawnie i szybko przeliczać elementy zbioru
w zakresie 10 (i więcej),
dodawać i odejmować w zakresie 10 w pamięci
lub na palcach,
znać pojęcia: tyle samo, mniej, więcej,
przyporządkować liczebnik do wielkości zbioru.

Orientacja przestrzenna:

Już dziecko czteroletnie potrafi sprawnie stosować określenia takie, jak: góra, dół, obok, natomiast sześciolatek powinien wykazywać orientację w relacjach przestrzennych i stosować określenia takie, jak: nad, pod, przed, za, pomiędzy. Dziecko sześciolatnie powinno już umieć wskazać lewą i prawą rękę, czyli orientować się w lewej i prawej stronie schematu ciała. Powinno orientować się również w kierunkach, np. na polecenie spojrzeć w lewo.

**ZNACZENIE
ORIENTACJI KIERUNKOWO – PRZESTRZENNEJ
DLA NAUKI PISANIA I CZYTANIA**

b p o d

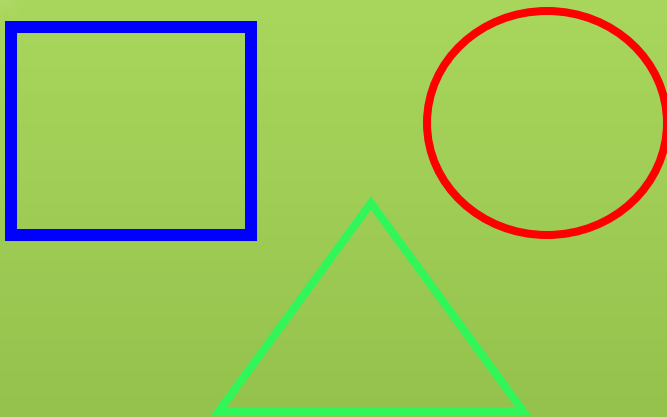
Dlaczego orientacja przestrzenna jest ważna?

Umożliwia piszącemu dziecku orientację na kartce papieru oraz podjęcie decyzji, jak względem siebie ułożyć elementy graficzne pisma, które jest przecież zestawem kresek i kótek położonych względem siebie w różnych relacjach przestrzennych.

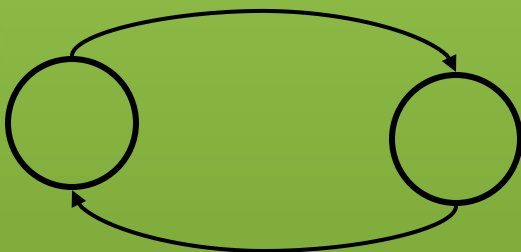

ZNACZENIE ORIENTACJI KIERUNKOWO – PRZESTRZENNEJ DLA NAUKI MATEMATYKI

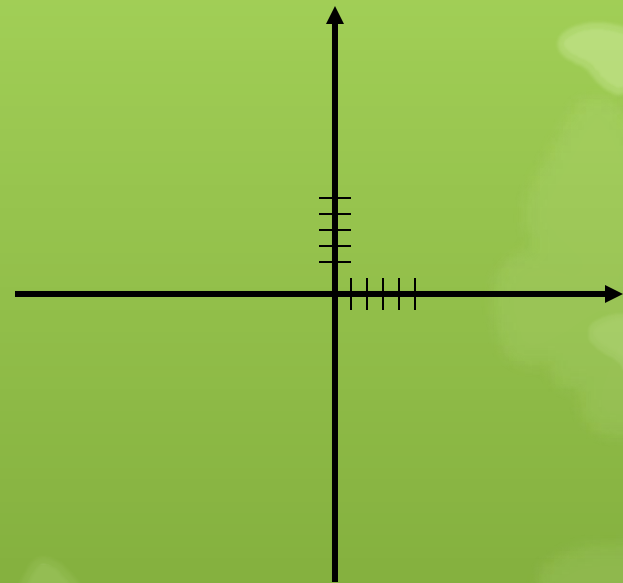
- ❖ Nauka geometrii

- ❖ Rozwiązywanie grafów

- ❖ Orientacja w układzie współrzędnych

Należy zapamiętać!

Objawy nieharmonijnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym, które ujawniają się w formie opóźnienia rozwoju mowy, funkcji językowych, wzrokowych, a także pod postacią często towarzyszących opóźnień rozwoju ruchowego oraz orientacji w schemacie ciała i przestrzeni, są symptomami ryzyka dysleksji (trudności w czytaniu i pisaniu).

Dojrzałość emocjonalna

- ✓ **dziecko zazwyczaj dobrze radzi sobie z emocjami, szczególnie ze złością, kontroluje średni poziom emocji i uczuć,**
- ✓ **siła jego reakcji jest adekwatna do działającego na nie bodźca,**
- ✓ **rozpoznaje rodzaj emocji u innych(np. wie, że ktoś jest smutny, potrafi to nazwać),**
- ✓ **uzewnętrznia swoje emocje podczas gier.**

Z pewnością można stwierdzić, że istnieje ścisła zależność między pomyślnym startem szkolnym a rozwojem emocjonalno-społecznym dziecka. Dziecko, które nie posiada równowagi psychicznej z błahego powodu wybucha, złości się, płacze, często jest agresywne, drażliwe, lęklive i napięte. Osiągnięcie dojrzałości emocjonalnej pozwala dziecku przeżywać pozytywne emocje radości, życzliwości i przyjaźni oraz reagować w sposób adekwatny do sytuacji.

Dojrzałość społeczna

- ✓ dziecko nabyło umiejętności zachowania się zgodnie ze społecznymi oczekiwaniami; potrafi respektować umowy społeczne (np. poprawnie zachowuje się w miejscach publicznych, podczas uroczystości rodzinnych),
- ✓ przestrzega norm i zasad w grupie, w większości przypadków stosuje się do regulaminu, norm i zasad obowiązujących w grupie,
- ✓ stosuje się do poleceń kierowanych do całej grupy, odnosi je do siebie,
- ✓ rzadko wchodzi w konflikt z dziećmi, raczej współpracuje z innymi,
- ✓ nawiązuje dłuższe przyjaźnie, pomaga innym, współczuje, dzieli się słodyczami, przyborami, pożyczka, jest lubiane.

Należy wiedzieć:

Brak dojrzałości emocjonalnej i społecznej również będzie czynnikiem zakłócającym lub nawet uniemożliwiającym proces edukacji. Dziecko, które ma trudności z włączeniem się do pracy grupowej i nie potrafi odseparować się od rodziców, z trudem będzie adaptowało się do wymagań szkolnych. Konsekwencją braku dojrzałości emocjonalnej są pojawiające się komunikaty od dziecka: „nie lubię szkoły”, „nie chcę chodzić do szkoły”, „w szkole jest nudno”. Niechęć dziecka do szkoły może utrzymywać się i w konsekwencji dziecko może stosować „ucieczkę w chorobę” przed wyjściem do szkoły (ból brzucha, głowy, mdłości). Często objawem będzie albo wycofanie, albo przeciwnie – nadmierne pobudzenie.

Dojrzałość motywacyjna

Dziecko:

- ✓ traktuje pójście do szkoły jako coś naturalnego. Takie podejście pomaga mu w kształtowaniu poczucia obowiązku i odpowiedzialności za siebie (np. nie ma ochoty, ale wykonuje zadania, bo wie, że to jego obowiązek).
- ✓ nie zniechęca się zbyt szybko, gdy napotyka trudności, -próbuje pokonywać trudności, mimo niepowodzeń ponawia próbę,
- ✓ systematycznie wywiązuje się ze swoich drobnych obowiązków, np. sprząta zabawki,
- ✓ odczuwa wyraźne zadowolenie z dobrze wykonanej pracy,
- ✓ jest ciekawe, chętnie rysuje, rozwiązuje zagadki, wykonuje polecenia, cechuje je entuzjazm i otwartość na nowe doświadczenia, lubi poznawać w sposób dociekliwy otaczający je świat zadając wiele pytań;(dziecko niedojrzałe krótko i okazjonalnie interesuje się nowymi treściami),
- ✓ wykazuje się zdolnością do porównywania siebie z innymi. Zdolność ta jest podstawą kształtowania się samooceny i stanowi jeden z głównych czynników motywacyjnych w życiu człowieka.

Drogi Rodzicu

Jeśli Twoje dziecko ma już 6 lat, a nadal nie opanowało większości umiejętności z powyższej listy, skontaktuj się z nauczycielem dziecka, a przede wszystkim ze specjalistą pomocy psychologiczno-pedagogicznej, na przykład pedagogiem szkolnym, terapeutą pedagogicznym w poradni lub przedszkolu (szkole). Wskazana jest bardziej szczegółowa i być może specjalistyczna analiza rozwoju psychofizycznego Twojego dziecka.

Nie oznacza to, że dziecko nie może czy nie powinno pójść do szkoły, lecz z pewnością potrzebuje dodatkowego wsparcia w odniesieniu sukcesu edukacyjnego.

Pamiętaj, aby zawsze mieć dobry kontakt z nauczycielem Twojego dziecka.

Niezwykle ważne jest celowe wspieranie dziecka w taki sposób, aby żaden z obszarów nie został zaniedbany czy pominięty, a proces rozwojowy przebiegał harmonijnie. Miej na względzie także to, że dziecko pracuje zawsze na wyższym poziomie, gdy czyni to z dorosłym, niż gdy jest pozostawione samemu sobie. Musisz wiedzieć również o tym, że dziecko może czasem oczekiwać Twojej pomocy.

Podsumowanie

- ✓ **Niezwykle ważne jest, by na etapie edukacji przedszkolnej, w przedszkolu oraz w domu określać poziom gotowości szkolnej, aby dowiedzieć się, jakie umiejętności wchodzące w skład gotowości szkolnej dziecko już osiągnęło, a nad czym powinno się z nim jeszcze popracować.**
- ✓ **Jeżeli dziecko pod koniec roku szkolnego nie opanowało wielu spośród umiejętności koniecznych do rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej, korzystniejsze dla niego będzie pozostanie w przedszkolu na kolejny rok (wobec sześciolatków do 2014 r. nie mówimy o odroczeniu obowiązku szkolnego), w trakcie którego powinna prowadzona być intensywna praca stymulująca i korekcyjno-kompensacyjna nad opóźnionymi sferami jego rozwoju, by zapobiec przyszłym niepowodzeniom szkolnym.**

Źródła:

- Marta Bogdanowicz „Skala ryzyka dysleksji” wyd. Harmonia
- Marta Bogdanowicz „Trudne litery” wyd. Harmonia
- M. Bogdanowicz, M. Lipowska „Rodzinne, edukacyjne i psychologiczne wyznaczniki rozwoju” wyd. Harmonia
- Marta Bogdanowicz „Przygotowanie do nauki pisania” wyd. Harmonia
- M. Bogdanowicz, M. Barańska, E. Jakacka „Metoda Dobrego Startu” wyd. Harmonia
- U. Oszwa „Dziecko z zaburzeniami rozwoju i wychowania w klasie szkolnej” wyd. Harmonia
- M. Bogdanowicz „Ryzyko dysleksji. Problem i diagnozowanie” wyd. Harmonia
- J. Jastrząb „Usprawnianie funkcji percepcyjno – motorycznych u dzieci dyslektycznych” UMK Toruń

Strony internetowe:

- www.men.gov.pl/
- www.womkat.edu.pl/files/materialydlanaucz/czy_dziec_prez.pps
- kuratorium.kielce.pl/file.../Prezentacja%20dr%20Aldony%20Kopik.p...
- sp154.waw.pl/Gotowosc-szkolna.ppt

Dziękujemy za uwagę